

Tiedote 27.11.2008

Julkaisuvapaa 27.11.2008

Saaristomerensuojelurahasto myötätulessa Ensimmäiset hankkeet käynnistyvät

Centrum Balticum -säätiön Saaristomerensuojelurahaston toiminta on vahvassa myötätulessa. Etenkin yksityishenkilöiden tekemät lahjoitukset ovat olleet merkittäviä. Myös monet yritykset ovat jo mukana, yhteistyösopimuksia on solmittu, ja ensimmäiset Suojelurahaston rahoittamat hankkeet ovatkin käynnistymässä.

Saaristomerensuojelurahasto on perustettu Turussa toimivan Centrum Balticum -säätiön yhteyteen marraskuussa 2007. Suojelurahasto tukee Saaristomerensuojelurahaston tilan parantamiseen tähtääviä tarkoin kohdennettuja ja tehokkaita hankkeita. Suojelurahasto edistää myös ympäristötietoisuutta, tiedonvaihtoa ja tutkimusta kustannustehokkaista vesiensuojeluratkaisuista.

Hyvin edennyt varainhankinta on mahdollistanut ensimmäisten hankkeiden liikkeellelähden kuluvan syksyn aikana. Nyt käynnistyvät hankkeet keskittyvät Saaristomerensuojelurahaston rehevöitymisen kannalta tärkeimpään osaan alueeseen, maatalouden ravinnepäästöjen vähentämiseen, mutta paljon muutakin on suunnitteilla.

Maatilakohtaisella neuvonnalla tuloksiin

Varsinais-Suomen peltopinta-ala on maan suurin. Yksipuolinen viljely kuormittaa sekä alueen jokia että merialuetta. Vesistöjen rehevöitymistä voidaan vähentää mm. perustamalla monivuotisen kasvillisuuden peittämiä suojavyöhykkeitä peltojen ja vesistöjen väliin. Samoin voidaan rakentaa laskeutusaltaita ja kosteikkoja laskuosiin ja muihin sopiviin mataliin uomiin pidättämään ravinteita ja kiintoainesta.

Saaristomerensuojelurahasto rahoittaa kahta hanketta, joissa järjestetään neuvontaa ja koulutusta ja tarjotaan tilakohtaista suunnitteluapua erityisympäristötoimien suunnitteluun ja -tukien hakuun Varsinais-Suomen alueella. Neuvontatyötä koordinoidaan ja se toteutetaan yhteistyössä TEHO-hankkeen kanssa.

Turun ammattikorkeakoulun projektipäällikkö *Irma Kemppainen* toimii suurten viljelyalueitten läpi virtaavien jokien, kuten erityisesti Paimionjoen ja Uskelanjoen, alueilla. Hän toimii myös rannikko- ja saaristokunnissa, joissa valumavedet kulkeutuvat suoraan mereen. Pyhäjärvi-instituutin suunnittelija *Jukka Heinonen* puolestaan toimii Mynäjoen ja Laajoen vesistöalueilla. Molemmat hankkeet tarjoavat viljelijöille kartoitusta, täsmäneuvontaa ja suunnitteluapua. Neuvontatyö on pitkäjänteistä ja neuvojat valmistelevatkin samalla jatkohanketta.

Saaristomerensuojelurahaston maatilakohtaista neuvontatyötä on lähdössä tukemaan mm. Raisio Oyj.

"Raisio Oyj on kasvipohjaisten ekologisten tuotteiden edelläkävijä. Siksi panostus myös ympäristöasioihin on itsestään selvää. Raisio toi ensimmäisenä hiilidioksidi-jalanjälkeä kuvaavan ympäristömerkin tuotteisiinsa. Raisio on lisäksi kehittänyt indeksin viljelyn ympäristövaikutusten mittaamiseen. Osallistuminen Saaristomerensuojelurahaston maatalouden vesistöjen rehevöitymisen ehkäisemiseen liittyviin hankkeisiin tukee sopimusviljelyn kehittämistä. Raision teema "hyvä sato on parasta ympäristönsuojelua" sopii erinomaisesti Saaristomerensuojelurahaston tavoitteisiin Saaristomerensuojelurahaston vesistön tilan parantamiseksi", johtaja Pasi Lähdetie toteaa.

Oikeilla nuijankopautuksilla Saaristomeri kuntoon

Kunnallisella päätöksenteolla voidaan monin tavoin edistää Saaristomeren suojelutyötä. Kaikki toimet eivät vaadi taloudellisia investointeja, vaan usein vesiensuojelunäkökulman mielessä pitäminen asioita valmisteltaessa riittää.

Saaristomeren Suojelurahasto yhteistyössä UBC:n ympäristökomission ja Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asoiden palvelukeskus Valonian kanssa kokoaa kuntapäättäjän ja kuntalaisen avuksi muistilistan niistä kunnallisen päätöksenteon piiriin kuuluvista elämänalueista, jotka vaikuttavat Saaristomeren vointiin. Tällaisia ovat mm. kuntakeskusten ja haja-asutusalueiden jätevesiasiat, kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyvät asiat sekä satamien kehittäminen. Esite valmistuu jaettavaksi alkuvuonna 2009.

Pekka Myllymäki, Mynämäen kunnanhallituksen 1. varapuheenjohtaja, pitää tulossa olevaa esitettä hyödyllisenä perusteoksena ja toteaa:

"Kunnilla on meneillään vaativa muutosjohtamisen ajanjakso, sillä kaikkien Suomen kuntien on osattava sopeuttaa tuleva palvelutuotantonsa maamme ikärakenteen tuomaan muutokseen. PARAS -hanke ja sen tuomat toiminnalliset muutokset ovat kunnille suurelta osin myös oppimisprosessi, jossa keskeistä on tunnistaa muutoksen välttämättömyys. Mikäli kuntien toiminnassa ei nyt varauduta vanhenevan väestömme tuleviin palvelutarpeisiin ja lisääntyvään palveluiden kysyntään, ovat väistämättömän muutoksen kustannukset myöhemmin moninkertaisia kuin ennakoivalla toimintatapojen muutoksella.

Onnittelen Saaristomeren Suojelurahastoa tästä esitteestä, joka on kattava peruslistaus niistä asioista, joita kunnassa tulisi huomioida vesisuojelun osalta. Koska olemme menossa kohti kiristyvää taloutta myös kunnissa, on tärkeää huomata, että monet tässä esitteessä esille nostetut toimet eivät aiheuta liiskustannuksia vaan ovat enemmänkin asioiden huomioinnista ja uuden toimintatavan oppimista.

Vesien suojelun osalta kysymys onkin pitkälti samasta muutoksen ennakkoinnista kuin PARAS -hankkeessa. Ne kunnat, jotka nyt oppivat huomioimaan tulevien toimintojensa suunnittelussa joustavasti myös ympäristönäkökohdat, tulevat menestymään myös uusien, ympäristöasioista tietoisien asukkaiden ja yrittäjien houkuttelussa.

Uskon, että tällä esitteellä on kova kysyntä monien muutosten alaisessa kuntakentässä. Uskon myös, että tätä esitettä tullaan käyttämään päätöksenteon tukena hyvin monessa varsinaissuomalaisessa kunnassa."

Fosforisieppareita Aurajokeen

Saaristomeren Suojelurahasto on käynnistänyt esiselvityshankkeen fosforin poistamiseksi Aurajoesta. Hankkeen tavoitteena on poistaa jokivedestä mahdollisimman paljon fosforia ennen sen päätymistä merialueelle. Fosforin poistoon keskittyväksi yksiköksi suunnitellaan Halisten vesilaitosta, missä voitaisiin ryhtyä aktiiviseen fosforinpoistoon, jota vielä tehostettaisiin patoaltaan aktiivisella käytöllä sedimenttien sidonnassa. Vesilaitos vapautuisi tähän käyttöön Turun seudun vedenoton siirtyessä Virtaankankaalle.

Hankkeen tavoitteena on vaikutuksiltaan merkittävä vähennys Aurajoen fosforikuormaan. Turun kaupungin ympäristötoimenjohtaja *Mikko Jokisen* mukaan vähenemä voisi parhaimmillaan olla vuositasolla runsaat 10 tonnia fosforia, mikä tarkoittaisi noin 10 %:n vähenemää Turun seudun edustan merialueen kuormitukselle. Lisäarvoa hankkeelle tulisi siitä, että hiljaisen virtaaman aikana (alle 2 m³/s) laitos saattaisi pystyä poistamaan lähes kaiken kiintoaineen joessa virtaavasta vedestä. Tämä vaikuttaisi Halisten alapuolisen jokiveden näkösyvyyteen etenkin kesäaikana, jolloin virtaamat normaalisti ovat vähäisiä.

Käynnistyneessä esiselvitysvaiheessa arvioidaan paitsi fosforinpoiston teknisiä edellytyksiä, myös hankkeen kustannustehokkuutta. Käyttökustannusten vähentämiseksi on mm. tarkoitus tutkia Halisten kosken 7 metrin pudotuskorkeuden hyödyntäminen laitoksen tarvitseman sähkön tuotannossa.

Saaristomerensuojelurahaston jatkosuunnitelmia

Vuoden 2009 aikana Saaristomerensuojelurahasto lanseeraa uusia varainkeruun muotoja. Yksityishenkilöiden mahdollisuudet osallistua Saaristomerensuojelutyöhön tehdään mahdollisimman vaivattomaksi. Esimerkkejä tästä ovat mm. yhteistyö Turun alueen K-Citymarket -kauppojen, Tall Ships' Races 2009 -tapahtuman ja Naantalinsaari Musiikkijuhlien kanssa.

"Naantalinsaari Musiikkijuhlat jatkaa hyvää yhteistyötä Saaristomerensuojelurahaston kanssa myös ensi vuonna. Heti yhteistyön ensimmäisenä kesänä 2008 myytiin yli 400 Saaristomeri-lippua. Toimimme herkillä ja hienolla saaristoalueella, ja haluamme antaa asiakkaillemme ja yhteistyökumppaneillemme mahdollisuuden osallistua Saaristomerensuojeluhankkeisiin nauttimalla samalla kauneimmasta kama-musiikista", kertoo toiminnanjohtaja Tiina Tunturi.

Saaristomerensuojelurahasto neuvottelee parhaillaan myös oman tuotemyynnin käynnistämisestä.

Jo käynnistyneet ja valmisteltavat Saaristomerensuojelurahaston hankkeet mahdollistavat entistä laajemman yhteistyön yritysten kanssa. Yrityskohtaisesti räätälöityjä keskusteluja onkin käynnissä useiden yritysten ja toimijoiden kanssa. Saaristomerensuojelurahasto on mm. Turun ja Helsingin kaupunkien Itämerihaastekampanjan yrityshaastamisen yhteistyökumppani.

Vielä loppuvuoden 2008 aikana Saaristomerensuojelurahasto avaa uudistetut ja huomattavasti laajennetut kotisivunsa. Näiden kotisivujen kautta avataan samalla myös ns. ideahaku, jolla on tarkoitus hakea uusia Saaristomerensuojelurahaston tilan parantamiseen tähtääviä konkreettisia hankkeita ja hankeideoita. Samanaikaisesti Saaristomerensuojelurahasto pyrkii myös omalla valmistelullaan edistämään innovatiivisia ja vaikuttavia vesiensuojeluhankkeita.

Lisätietoja:

Tilakohtainen neuvonta:

Projektipäällikkö Irma Kemppainen, Turun ammattikorkeakoulu, p. 050 598 5881, irma.kemppainen@turkuamk.fi

Suunnittelija Jukka Heinonen, Pyhäjärvi-instituutti, p. 050 918 9120, jukka.heinonen@pyhajarvi-insituutti.fi

TEHO-hanke: www.ymparisto.fi/teho

Aurajoen fosforisieppari -hanke

Ympäristötoimenjohtaja Mikko Jokinen, Turun kaupungin ympäristönsuojelutoimisto, p. 050 553 6388, mikko.jokinen@turku.fi

Kunnallinen päätöksenteko -hanke

Saaristomerensuojelurahaston asiamies Harri Ekebom, p. 040 581 1494, harri.ekebom@saaristomerensuojelurahasto.org

Saaristomerensuojelurahasto ja Centrum Balticum -säätiö:

Saaristomerensuojelurahaston asiamies Harri Ekebom, p. 040 581 1494, harri.ekebom@saaristomerensuojelurahasto.org

Saaristomerensuojelurahaston puheenjohtaja Juha Kääriä, p. 050 598 5776, juha.kaaria@turkuamk.fi

www.saaristomerensuojelurahasto.org

Centrum Balticum -keskuksen johtaja Esko Antola, p. 0400 824 227, esko.antola@centrumbalticum.org

www.centrumbalticum.org

Centrum Balticum -säätiön Saaristomerensuojelurahaston taustatahoina ovat Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Lounais-Suomen ympäristökeskus, MTK Varsinais-Suomi, Turun ammattikorkeakoulu, Turun kaupungin ympäristönsuojelutoimisto, Turun yliopiston Saaristomerensuojelututkimuslaitos, Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri ja Åbo Akademi.

Centrum Balticum -säätiön perustajia ovat Turun kaupunki, Turun yliopistosäätiö, Åbo Akademi, Turun kauppakorkeakoulun tukisäätiö, Porin kaupunki, Uudenkaupungin kaupunki, Rauman kaupunki, Vaasan kaupunki ja Varsinais-Suomen liitto.